

CAPUT VI

I.—**Fratres et si praecipitatus fuerit homo in aliquo delicto, vos qui spirituales estis, hujusmodi instruite in Spiritu lenitatis, considerans te ipsum ne et tu tenteris.**

Nam et hoc malum **ex** dissensione et discordia animorum nasci saepe solet, ut qui inter se dissident, alii in aliorum vitam inquirant et singulorum dicta atque facta rimuntur, et quae ab aliis prave facta cognoescunt, ea in publicum efferant, augeantque interdum ac verbis majora faciant, seque exhibeant censores severos, et implacabiles. Quare Galatas admonet Paulus, ne alicorum peccata severe exagerent, sed potius ut erga peccantes lenes se, et blandos praestent. Et, ut videtur posse colligi **ex** iis, quae ad Romanos scribit (1), qui in eadem fere qua Galatae conditio fuisse videntur, hanc admonitionem proprie Paulus ad eos dirigit, qui cum recte de fide sentirent, reliquorum Galatarum errorem atque lapsum insectabantur criminose atque odiose. In quo eos Paulus multa peccare videbat. Primo enim sibi ipsi vane placebant: deinde contemnebant alios: ad haec ex aliorum lapsu ipsi volebant crescere, se inaniter efferentes cum jactatione, et tumore: postremo ea re alicorum animos cum a se, tum a veritate ipsa magis alienabant.

Igitur inquit: **FRATRES, SI PRAECCUPATUS FUERIT HOMO IN ALIQUO DELICTO.** Id est, si quis vestrum ab impostoribus deceptus istis, in errorem abductus fuit, aut omnino deliquerit in aliquo prius quam sibi praecavere satis posset,

(1) Rom. XIV et XV.

VOS QUI SPIRITUALES ESTIS, id est, qui non in lege carnali, sed in Spiritu fidei spem justitiae reponitis, vel certe qui Spiritu imbuti Sancto eoque renovati, carnale, quod in vobis a primo inerat, prope omne exuistis: **INSTRUITE ILLUM,** id est, non acerbe sed leniter et blande admonete, nempe **IN SPIRITU LENITATIS.** Id est, vobis digno modo, qui enim Spiritus unctione profunduntur, eos acerbos ac rigidos esse qui deceat? Nam et ipse Spiritus amor est, et ob amorem nobis inditur et non intrat nisi amantes animos. Quis igitur acerbitati potest esse locus in eo, quem amoris tanta vis obsidet? **SI PRAECCUPATUS FUERIT.** Admonet Chrysostomus non dixisse, si fecerit, sed si praecipitatus, id est, abreptus ignorantiae aut infirmitatis impetu aliquo, ut excludat destinatam malitiam, cum qua certe severius est agendum. Itaque proprie agit de iis, qui ignorantia, aut infirmitate delinquent, quod et delicti vocabulum demonstrat, pro quo graece est παραπτωμα, quo lapsus is significatur, cum quis pede impingens corruit, quae pedis offensio aut imbecillitate virium semper, aut inanimadversione accidit. Cum iis igitur lenius, et mansuetius, quod ut abs te impetres, inquit, **CONSIDERA TEIPSUM, NE ET TU TENTERIS.** In quo Paulus simul, et rationem indicat, qua quis ut sit lenis in alios possit assequi, et demonstrat periculum, in quo ni lenis sit in alios, versetur, hoc est, et docet quae res efficiant lenitatem istam, et proposito periculo suadet illis, lenes ut esse velint. Nam efficitur ista lenitas in unoquoque consideratione suimet. Ut enim vere Augustinus, nihil ita ad mansuetudinem inclinat, quam propriae infirmitatis cogitatio et consideratio, unde in Ecclesiastico dicitur (1): Intellige quae sunt proximi tui ex teipso. Debet porro quisque se praestare lenem in alios, ne si propriae infirmitatis oblitus nimium fuerit acerbus, in simile ipse aut etiam gravius peccatum, Dei permisso postea incidens

(1) Eccl. xxxi.

intempestivae acerbitatis suae poenas det. Sed est certe advertendum quanta accuratione et diligentia tumentes Galatarum animos, et in jurgia, et delinquentium reprehensiones pronus leniat, et singulis prope verbis ad mansuetudinem revocet. Nam primo ponit, **SI PRAEOCCUPATUS FUERIT**, id est, nec opinato oppressus, et abreptus quasi per vim, ipsa enim infirmitas venia digna est. Deinde sub jungit, **HOMO**, et ipsum index imbecillitatis vocabulum. Addit, **IN ALIQUO DELICTO**, in aliquo, id est non crebro, atque saepe, id enim, lenius ferri debet, **DELICTO**, id est, omissione alicujus faciendum quod esset, id enim delinquere est: cui certe generi, ut vere Divus Thomas scribit, facilius ignoscitur: est enim levius altero. Ad haec dicit: **VOS QUI SPIRITUALES ESTIS**, ut ipso nomine Spiritus, qui suavis esse in libro Sapientiae perhibetur (1), ipsos admoneat lenitatis. Praeterea. **INSTRUITE**, inquit, quod non animadversionis, aut poenae verbum est, sed doctrinae quam nisi mansuete atque leniter nemo tradit. Postremo adjicit. **CONSIDERANS TE IPSUM, NE ET TU TENTERIS**. Quae proprie infirmitatis ac periculi cogitatio suapte natura animi acerbitatem lenit, ac ipsum ferocia exultantem deprimit, atque modestum efficit. Nec his contentus urget idem ac dicit:

2. — Alter alterius onera portate, et sic adimplebitis legem Christi. Nam si quis existimat se aliquid esse, cum nihil sit, ipse se seducit: opus autem suum probet unusquisque, et sic in semetipso tantum gloriam habebit, et non in altero, unusquisque enim onus suum portabit.

Onera vocat peccata, nec peccata solum sed etiam mores aliorum graves et molestos, alii enim ad alia propensi natura sunt, quae communiter omnibus grata esse nequeunt. Portare autem, quod dicit, non solum est aliorum

(1) *Sapiae. XII.*

onus perferre ipse et tolerare patienter, sed etiam subire humeris, atque bajulare, ut partito pondere fiat levius. Sed interest utrum portes peccata, an mores aliorum. Nam portat mores, qui aequo animo perfert, neque sua impatientia exacerbat. Peccata portat, qui alienis tanquam propriis indoluit.

Ait ergo: **ALTER ALTERIUS ONERA PORTATE**, id est, cum alii lapsi sunt, et vos lapsos putatote: itaque porrigite illis benignam manum, nam et illi vobis alias auxilio erunt. Adhortatur ergo stantes et in rectae fidei doctrina permanentes Galatas, ut si quos suorum ab ea deflexisse per imprudentiam vident, eos tolerent, hoc est, ne acerbos nimium, et pernolestos se illis exhibeant, sed cum lenibus verbis, tum animo mansueto eos corrigant, sicque existiment malum illud commune illis esse cum ipsis, seque in aliis rebus labi, et ob id aliorum item lenitate, et auxilio indigere, divisos ruinae patere, at si auxilio mutuo sibi sint, vix posse vinci.

Quare subjecit: **ET SIC ADIMPLEBITIS LEGEM CHRISTI**. Id est, si vos mutuo juvabitis, et cadentibus universis, alii aliis in rebus si vobis mutuo auxilio fueritis, legem Christi omnes implebitis, tum quia mutua sublevati opera, atque adjuti, legis transgressionem facilius vitabitis: tum quia hoc ipsum, singulorum mala communia ducere, et aliorum lapsionibus quasi suis affici, charitatis munus est ejus, quam proprie praecepit Christus (1): **Mandatum, dicens, novum dare se, uti diligenteremus inter nos. ADIMPLEBITIS**. Graece *αναπληρωται*. Id autem ad verbum est re adimplebitis. Apte vero re adimpleri ab eo lex dicitur, qui in peccatum cum esset lapsus, erigitur aliorum blanda admonitione: eo enim, unde ceciderat, redit, id est, iterum observat eam legem, cuius cum a principio cultor extitisset, postea transgressor effectus est. Divus porro Chrysostomus

(1) *Joan. XIII.*

non αναπληρώσατε videtur legisse, sed ἡμι πληρώσατε, quod est simul atque una adimplete, sic enim scribit: Non dixit implete, sed adimplete, id est, communiter omnes implete. Nam certe si invicem omnes sibi auxilio sunt cum labuntur, sique aliorum odiosos mores mutuo perforunt, alii ab aliis adiuti omnes stabunt, ac legem Christi adimplebunt. Nam profecto nemo est, qui aut ipse non cadat alicubi, aut non iis morib[us] sit praeditus, ut nisi toleretur sit casurus.

Quare merito addidit: NAM SI QVIS EXISTIMAT SE ALIQUID ESSE, CUM NIHIL SIT, IPSE SE SEDUCIT. Nam succurrit Paulo dicturum aliquem, se nullo onere premi, et ob id ope aliorum non egere, ac proinde certare officiis cum aliis nolle, aut mutuas operas tradere. Quam arrogantiam, et animi elationem inanem comprimit docens, qui de se talia credit, falsa sui opinione ipsum decipi. Etenim usque eo verum esse aliorum auxilio egere omnes, ut qui contra existimet, ipsum sibi satis esse, aut certe nulla in re ita labi, ut aliorum ope fulciendus sit, eo ipso labatur. NAM SI QVIS EXISTIMAT SE ESSE ALIQUID. Quasi dicat. Quod si quis eam de se opinionem habet, itaque magnifice sentit, ut hoc meum praeceptum ad se pertinere non putet, CUM NIHIL SIT, id est, ut ait Divus Thomas, cum ipse ex se, ac viribus suis nihil praemio dignum agat aut habeat: vel certe cum ea opinione sui, ejus animi quanta sit inanitas doceat: IPSE SE SEDUCIT, id est, semet demittit in erroris foveam, seque ipse non agnoscit, quo nihil turpius esse potest, est enim virtutis fundamentum agnitus vera sui. Quare ad id omnes Paulus revocat, itaque ait: OPUS AUTEM SUUM PROBET UNUSQUISQUE, ET SIC IN SEMETIPSO TANTUM GLORIAM HABEBIT, ET NON IN ALTERO. Id est, qui sibi vane placet, ad semet oculos diligenter convertat, suamque in examen adducat vitam: sic enim vere de se statuet utrum talis sit, qui alterius auxilio non egeat, sitque laude dignus aliqua. Et SIC, inquit, GLORIAM HABEBIT. Id est, gloriationem. Nam si se isto examine praemisso invenerit ex omni parte inte-

grum, tum gloriari certe poterit in semetipso, et non in altero, id est, de suis bonis et non de aliorum malis atque lapsionibus placere sibi poterit. Nam Galatae ii, quibuscum Paulus nunc agit, et superbi qui sunt universi, ex aliorum peccatis se bonos atque magnos viros ducunt, ac ob id cum iis, qui peccarunt, se inhumanius, et insolentius gerunt, qui error est maximus. Nam nostra virtus nostris operibus constat, non alterius. Unde εμφατικῶς, ut mihi videtur, dixit opus suum. Suum inquam, id est, quod proprie ab ipso sine alterius ope, atque auxilio editur, quodque sua virtute facit, aut facturus certe esset nisi adjuvaretur a Deo: haec enim sunt propria cujusque opera, in quibus nemo est, qui non saepius offendat.

Ex quo in eo quod addidit: ET SIC GLORIAM HABEBIT IN SEMETIPSO; ET NON IN ALTERO. Quidam recte mea sententia, ironiam subesse putant. Quasi dicat. Vires suas quisque exploret, et earum infirmitudinem, et crebros lapsus, ubi satis exploratos habuerit, tunc glorietur sane in semetipso, si potest, id est, tunc plane cognoscet se et vituperatione esse dignum, et alterius opis valde indigum: quod et scholia insinuant Graeca, quae ista interpretantur sic: Adversus semetipsum habebit gloriationem, id est, se intribuit infirmum et egentem, et ob id seipsum accusabit, et ab aliorum accusatione abstinebit.

Quare recte addit: UNUSQUISQUE ONUS SUUM PORTABIT. In quo duo docet. Unum, neminem esse qui non aliquo prematur onere. Alterum, ex eo quod quisque peccat, et non ex peccatis alterius, de ipso recte, aut secus esse statuendum. Nam quia dixerat, ut ad se quisque et ad suos mores converteret oculos, et ex eo qualem se esse vidisset, aut placaret sibi, aut accusaret se, et non pro eo quod alii peccassent, bene de se ipse opinaretur: ideo adjecit fore, ut unusquisque suum onus portet, quo doceret judicandum unumquemque a Deo ex sua cujusque vita, et non ex factis aliorum. Quasi dicens: Ne glorieris in altero, hoc est, ne

tibi aliorum placeas ruina, non enim tu propterea justus eris, quod alias pravus sit, sed ex tuo ipsius facto tua causa pendetur. UNUSQUISQUE ENIM ONUS SUUM PORTABIT. Dicat aliquis haec videri pugnare cum illo superiori. ALTER ALTERIUS ONERA PORTATE. Nam si quisque suum portare debet onus, quid attinet hortari, ut alterius quisque onus subeat? Ad hoc alii aliter. Quidam sic. Onus suum quisque portabit, facilius scilicet, si quod supra praeceptum est, alii aliorum onera portabunt, seque mutuo jubabunt, itaque haec usque eo non pugnare, ut e superiori illo hoc posterius sequatur. Alii isto modo. Unusquisque portabit onus suum, id est, omnes suum onus portant, et quia nemo alicujus oneris expers est, idcirco recte supra praeceptum est, ut mutuo opem feramus nobismetipsis, ne quis se non indigere aliorum ope arbitretur: quomodo recte ista consonant inter se. Sed rectius, mea ut fert opinio, qui sic. Alterum portare onera est aliis laborantibus pro virili tua parte opem aliquam ferre, aut si minus id possis, aliorum mores tolerare patienter: portare autem unumquemque onus suum, est poenam peccatis subire debitam (1): nemo enim ob alterius culpam a judice Deo poena plectitur. Sicut scriptum est: «Non portabit filius iniquitatem patris, neque pater iniquitatem filii»; id est, neuter pro altero punietur. Itaque, ut Divus Thomas ait, ibi loquitur de onere sustinendo infirmitatis, quod mutuo portare debemus: hic de onere reddendae rationis, quam quisque pro se reddet. A quo Divi Hieronymi explanatio non abhorret, qui dicit in altero praecipi, quid in hac vita facere inter nos debeamus, quidque mutua exigat charitas, ut alii aliorum, quoad fieri potest, subeamus onera, admonendo, exhortando, orando: in altero autem ostendi quomodo in futura vita de unoquoque sententia ferenda sit, ex suis enim quisque, et non ex aliorum factis malus judicabitur, idque Paulus hoc loco docet.

(1) Eze. xviii.

Itaque neque pugnantia loquitur, neque haec superioribus sunt adversa. Non enim portandi verbum eamdem vim habet, aut eodem modo accipitur in utroque loco. Quod si unusquisque portatur est suum onus, consequens est, ut, quod praecclare scribit Augustinus, non laudari ab aliis cupiamus ipsi, sed adjuvari, et sublevari quaeramus. Nam qui nos laudant, onere non levant, sed saepe gravant magis, aliudque addunt super alio. «Non enim laudatores nostri, inquit Augustinus, minuunt onera conscientiae nostrae, atque utinam non etiam accumulent, cum plerumque ne illis offensis laus nostra minuatur, cum objurgatione illos curare negligimus, aut jactanter eis aliquid nostri ostentamus». Sequitur:

3.—Communicet autem is, qui catechizatur verbo, ei, qui se catechizat, in omnibus bonis. Nolite errare, Deus non irridetur.

Hoc accipi potest primo, quasi dictum exempli causa ad planius faciendum, quod modo dixerat, unumquemque onus suum facilius portaturum, si omnes sibi invicem auxilio fuissent: ut, verbi gratia, inquit, accidere videmus doctoribus cum discipulis, quando inter se tradunt operas mutuas. Doctor communicat, id est, impertit doctrinam, discipulus victum suppeditat: alter indigentiam sublevat, alter depellit ignorantiam: uterque adjutus ab altero onus suum levius tolerat: vel potest certe accipi ut aliud ac novum praeceptum. Nam sicut ex dissensione sententiarum et opinionum mutua apud Galatas odia oriebantur, quae fuit causa Paulo, ut superius praeceptum poneret de mutua charitate: ita ex eodem fonte sequebatur, par certe erat sequi, ut quia vera se doctrina alienabant, veros item doctores negligerent, nec victum eis suppeditarent necessarium, quae fuit causa eidem Paulo hujus alterius praecepti ponendi: **COMMUNICET IS, QUI CATECHIZATUR EI, QUI SE CATECHIZAT, IN OMNIBUS BONIS.** Catechizare, est verbo tradere

doctrinam fidei, ex quo et catechumeni, qui in ea instituuntur. Ergo praecipit, ut is qui docetur iis, qui ipsum docent gratam rependat vicem. COMMUNICET, inquit, IN OMNIBUS BONIS. Recte scholia Graeca non dixisse ajunt, largiatur, quod esset liberalitatis, sed communicet, quod haec sit communio bonorum mutua: ille docet, hic alit, suaque uterque in alterum bona confert. IN OMNIBUS BONIS. Bona nominat, quomodo, et vulgo nominantur, quae sunt ad victum necessaria. Haec enim Ecclesiae ministris a populo debetur merces. Sicut scriptum est: Qui Evangelio serviunt de Evangelio vivunt: et dignus est operarius cibo suo. Sed et cum bonan ominat tacite, mihi ut videtur, significat fideles ea tantum Ecclesiae ministris suppeditare debere, quae, quibus dantur, bona sunt futura, hoc est, necessaria tantum. Nam superflua inutilia ipsis saepe sunt, atque noxia.

Sed addit: NOLITE ERRARE, DEUS NON IRRIDETUR. Hoc quidam adjungunt cum eo quod statim dixerat de communicatione bonorum, quasi eo Paulus occurrat nonnullorum avaritiae, qui quaesitis coloribus vel denegabant, vel denegatur credebantur ministris Ecclesiae ad victimum, quod esset necessarium: itaque dicat: Quod si quis obtento colore aliquo pertinere ad se non putat, suos ut doctores alat; is videat ne erret. Sciat enim imponi non posse Deo, qui illius avaram intime videt mentem. Alii censem Paulum ad superiora regredi: hisque verbis adhuc exequi quod supra dixerat, ut se probaret quisque, ut gloriaretur in se, et non in altero, ut portaret quisque onus suum, nec quod alii laberentur, atque peccarent, idcirco pro bono ac justo quisquam se gereret: itaque in eam sententiam adjungere, errare nollent, non enim irrideri Deum, id est, hominibus illudi fortasse posse, qui de aliorum factis alios saepe aestimant, at Deo non posse illudi. Unde consentanee sequitur:

4.—Quae enim seminaverit homo, haec et metet: quoniam qui seminat in carne sua, de carne et metet corruptionem; qui autem seminat in spiritu, de spiritu metet vitam aeternam. Bonum autem facientes non deficiamus; tempore enim suo metemus non deficientes. Ergo dum tempus habemus, oportemur bonum ad omnes, maxime autem ad domesticos fidei.

Si Paulus adhuc insistit in illo superiori de invicem portandis oneribus, et de eo ut se quisque ex suis factis pendat, non ex aliorum peccatis, seminare pro operari possit figurate, quomodo in his litteris saepe ponitur, ut in Osea (1): «Qui ventum seminaverunt, et turbinem mettent». Et in Proverbiis (2): «Qui seminant iniquitatem, mettent iniquitatem»; id est, qui operantur. Sin autem hoc ad posterius praeceptum de victu ministris suppeditando refert, seminandi verbum strictius accepit pro largitione et eleemosyna, eaque metaphora est una ex iis, quibus proprie sacrae utuntur Litterae. Habent enim illae quasdam metaphoras sibi proprias, ut, stillare, aut imbris immittere, pro facunde loqui, ut in Psalmo LXXXIII; et ubera pro amoribus, Canticorum primo; et molam versare, pro libidini servire, Esiae quadragesimo septimo: sic seminare pro liberaliter largiri, ut in illo (3): Qui administrat semen seminanti, multiplicabit semen vestrum. Et in illo (4): «Mane semina semen tuum, et vesperi ne cesset manus tua»; et paulo supra: «Mitte panem tuum super transeuntes aquas, quia post tempora multa invenies illum». Sicut enim agricultorae autumni tempore, ut primum imbræ cadunt, triticum serunt, nec procrastinantur, sed maturant: utque alii autumni initio, alii medio, alii hyeme appetente semina spargunt: omnes tamen fructum aestate legunt, alias alio uberiorem, pro sua quisque gnavitate, et industria: sic in

(1) Ose. viii. (2) Prov. xxii. (3) II Cor. ix. (4) Eccl. xi.

eleemosyna facienda omnis occasio captanda est, et ut quisque in eo se exhibuerit diligentem, ac sedulum, ita fructum percipiet suo tempore. Est autem haec nimis apta translatio. Nam ut est laboriosum semina serere, sic largiri sua est difficile: et ut qui sementem facit domo producit atque spargit per agros, et tanquam diripienda objicit nullo custode, quae domi asservabat condita: sic in eleemosyna quaedam videtur profusio inesse, et suarum negligentia rerum: et ut sulcis mandata semina, agricola aliud agente, primo radices agunt, deinde se in lucem proferunt, ac postremo uberes fruges gignunt, quas messis tempore legunt agricolae: sic quae in pauperes conferuntur, iis, qui conferunt nihil cogitantibus, magnos suo tempore fructus afferunt, id est, magno praesidio sunt in adversis atque aerumnosis rebus, sicut scriptum est (1): «Seminanti justitiam merces fidelis est». Nam justitia in his litteris eleemosyna est, ut in illo apparet (2): «Attendite ne justitiam vestram faciatis coram hominibus»: qui enim sua largitur aliis, is aliena certe non diripiет, sed suum unicuique tribuet, quod est proprium justitiae. Ergo, inquit, Paulus: QUAE SEMINAVERIT HOMO, HAEC ET METET. Id est, merces respondebit operi, pro eo qualis quisque fuerit in utramque partem, talis ejus futurus est exitus. QUAE SEMINAVERIT HOMO, HAEC ET METET. Recte opus cum semente, et mercedem cum fruge contulit, quo doceret, sicut semen natura fruges producit, sic praemia ex ipsis operibus quodammodo nasci: eque illis ordine oriri. Nam quod ad opera bona a gratia profecta attinet, ea certum est cum praemio gloriae affinitatem habere quamdam. Unde et gratia semen dicitur esse gloriae, et merces operum fructus nominatur, quod ea oriatur ex bonis operibus (3): quod vero ad prava opera pertinet, poena (4), quae mala facta sequitur, ex illis etiam gigni dicitur (5): sicut scriptum est: Peccatum cum

(1) Prov. xi. (2) Mat. vi. (3) Heb. xii. (4) II Cor. ix. (5) Jac. i.

consummatum fuerit, generat mortem. Id enim natura ipsa rerum postulat, quia in peccato a Deo, qui vita animi est, homo separat se: item corpus ipsum, corporisque sensus non parent menti, a qua in corpus vita derivatur. Ex quo fit, ut peccatum cum ad summum pervenit, perfectam in utraque hominis parte mortem generet, quae et mors secunda jure nominatur. Primum quia animam extinguit, dum ipsam a Deo dirimit eosque, ut ab eo nullum vitae influxum accipiat praeter necessarium ad id, se ut cognoscat esse miseram. Corpori porro etiam lethum affert, disjungit enim ab animo atque dissociat ipsum, et efficit ut ex eo corpus nihil ad se derivet praeter sensum dolendi. In quo Deus mirum in modum suae justitiae ostendit rectitudinem. Ut enim nemo queri posset se quam pro suo merito acerbius puniri, iis in peccata poenis ad nimadvertisit, quae ipsa ex sese germinant atque pariunt peccata: ipsosque sui statuit esse carnifices peccatores. Unde Esaias (1): Fructum, inquit, ad inuentionum suarum comedent. Et apud Job dicitur (2): Virum stultum interficiet iracundia, id est, litium studiosum virum rixae extinctum dabunt. Nam stultus eo loci pro litigioso ponitur, et pro contentionis amante, quod idem satis hic Paulus declarat, dum dicit: QUI SEMINANT IN CARNE SUA, DE CARNE METENT CORRUPTIONEM. Constanteum, scilicet, sementi fructum, nam carnis est corrupti. QUI AUTEM SEMINAT IN SPIRITU, IN SPIRITU METET VITAM AETERNAM. Spiritualia enim bona opera pro ratione ejus, a quo gignuntur spiritu, qui immortalis est, et ipsa fructum edunt vitae immortalis. QUI SEMINAT IN CARNE. Id potest accipi dupliciter, pro vario τό in usu. Nam more hebraico pro, τό de, capit in his litteris: ergo aut sic, seminat in carne, id est, de carne, quod fit dum ea quis edit opera, quae mala libido suggerit, ratione quamvis repugnante, aut isto modo potius; seminat in carne, hoc est,

(1) Esa. iii. (2) Job. v.